

- בעניין: _____
1. _____ רג'בי, ת"ז _____
 2. _____ אלרג'בי, ת"ז _____
 3. _____ רג'בי, ת"ז _____, קטינה
 4. _____ רג'בי, ת"ז _____, קטינה
 5. _____ רג'בי, ת"ז _____, קטינה
 6. _____ רג'בי, ת"ז _____, קטין
 7. _____ רג'בי, ת"ז _____, קטין
 8. _____ רג'בי, ת"ז _____, קטינה
 9. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
– ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בנימין
אחסתריבה (מ"ר 58088) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או
עביר גיבוראן-דכוור (מ"ר 44346) ו/או נאסר עודה (מ"ר
68398) ו/או נדיה דקה (מ"ר 66713)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העררים

- נ ג ד -

רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול

באמצעות פרקליטי הלשכה המשפטית
רח' כנפי נשרים 15, ירושלים
טל: 02-5489888; פקס: 02-5489886

המשיבה

ערר

בית הדין הנכבד מתבקש בזאת להורות למשיבה להשיב לאלתר לבקשת העוררים ולאשר את המשך
שהייתה של העוררת 2 בישראל, במסגרת הליך לאיחוד משפחות עם בעלה, העורר 1, תוך העברת
טופס ההתחייבות להימנע מקשר עם אחיה, כתנאי להמשך ההליך, לידי העורר 1 והעוררת 2 לצורך
חתימתה.

הצדדים

1. **העורר 1** (להלן: **העורר**), תושב קבע בישראל ומתגורר בה כל חייו. אשתו, **העוררת 2**, תושבת
הגדה המערבית במקור, מתגוררת עימו בירושלים מאז נישואיהם בשנת 2004 (להלן: **העוררת**,
וביחד עם העורר: **בני הזוג**). **העוררים 3-8** הם ילדיהם הקטינים של בני הזוג, תושבי קבע
בישראל (להלן: **הילדים**).

2. **העוררת 9** היא עמותה רשומה, אשר שמה לה למטרה לסייע לאנשים שנפלו קורבן להתעמרות או קיפוח על ידי רשויות המדינה, ובכלל זה להגן על זכויותיהם בפני ערכאות, בין בשמה כעוררת ציבורית ובין כמייצגת אנשים שזכויותיהם נפגעו.

3. **המשיבה** הינה רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול.

רקע עובדתי ומיצוי ההליכים

4. להלן, בקליפת אגוז, הרקע העובדתי הנחוץ לערר דכאן.

5. העורר הוא תושב קבע בישראל. הוא נישא לעוררת בשנת 2004 ומאז היא מתגוררת עימו בישראל, בבית השייך להוריו של העורר בשכונת סילוואן שבירושלים. במהלך השנים נולדו לבני הזוג 6 ילדים, כולם תושבי קבע.

6. בשנת 2014, עת הגיעה העוררת לגיל המאפשר זאת, הגיש עבודה העורר בקשה לאיחוד משפחות. הבקשה אושרה באותה שנה ומאז חודשו היתרי השהייה שלה בישראל מפעם לפעם, במסגרת הליך לאיחוד משפחות. תוקפו של היתר השהייה האחרון בו החזיקה תם ביום 4.8.2016.

7. כהרגלם, פנו העוררים למשיבה מבעוד מועד, בבקשה לאשר את חידוש היתר השהייה של העוררת בישראל וזו קבעה להם תור ביום 28.7.2016 לצורך חידוש ההפניה לקבלת ההיתר במסגרת ההליך לאחמ"ש.

8. ואולם, כשהגיעו העוררים ללשכת המשיבה במועד שנקבע להם, לא קיבלה העוררת הפניה חדשה לצורך קבלת היתר שהייה וזאת, כפי שנאמר לה, מכיוון שטרם התקבלו "עמדות גורמים" בעניינה.

9. המוקד להגנת הפרט פנה למשיבה במספר תזכורות אולם זו שבה ומסרה כי עדיין לא נתקבלו "עמדות גורמים" בעניינם של בני הזוג.

10. בעקבות אי המענה הממושך, והותרת העוררת, אם ל-6 קטינים, ללא היתר שהייה בישראל במשך מספר חודשים, הגישו בני הזוג ערר לבית הדין לעררים (ערר 16-3728) ביום 15.11.2016.

11. במסגרת הערר ניתנה הודעתה הראשונה של המשיבה, על-פיה בני הזוג נדרשים לחתום על התחייבות לניתוק קשריהם עם אחיה של העוררת כתנאי לאישור המשך ההליך לאיחוד משפחות.

העתק הודעת המשיבה מיום 19.3.2017 מצורף ומסומן ע/1.

12. בעקבות עמדה זו של המשיבה נאלצו העוררים לחזור בהם מהערר וביקשו למוחקו. בה בעת, הגישו העוררים ביום 2.4.2017 ערר לשכתי כנגד הדרישה לניתוק קשר עם האח כתנאי לאישור הבקשה לאחמ"ש.

העתק הערר הלשכתי, ללא הנספחים, מצורף ומסומן ע/2.

13. החודשים חלפו והמשיבה לא ענתה לערר הלשכתי, בעוד העוררת נותרת נטולת היתר לשהייה בישראל, על כל המשתמע מכך לעניין יציבות משפחתה וטובת ילדיה הקטינים בפרט. אי לכך נאלצו העוררים לפנות לבית הדין הנכבד בדרישה לקבלת מענה המשיב לערר הלשכתי (ערר 3572/17 מיום 24.7.2017).
14. רק לאחר הגשת הערר ובעקבותיו, התקבלה ביום 29.10.2017 עמדה עדכנית מטעם המשיבה. בעמדה זו שבה המשיבה לעמוד על דרישתה שבני הזוג יחתמו על התחייבות כאמור, כתנאי להמשך ההליך.
- העתק העמדה העדכנית של המשיבה מצורף ומסומן ע/3.
15. לאחר שקילת עמדתם בשנית, החליטו בני הזוג לחתום בסופו של דבר על ההתחייבות, כדרישת המשיבה. זאת, לאור המצב הקשה אליו נקלעו, בשל העובדה שהעוררת מחוסרת אשרת שהייה כבר כשנה ומחצה. אי לכך, סרו ללשכת המשיבה בירושלים המזרחית וביקשו לקבל לידם את טופס ההתחייבות לחתימה. דא עקא, הפקידות בלשכה סירבו לתת להם את הטופס, וציינו בפניהם כי עליהם "לפנות למוקד", שלדברי הפקידות "מייצג אותם".
16. וכך אכן עשו. ביום 7.12.2017 פנה בשם המוקד ללשכה, בדרישה כי בני הזוג יזמנו לצורך מתן טופס ההתחייבות לחתימה.
- העתק פניית המוקד מצורף ומסומן ע/4.
17. מאחר שהמשיבה התעלמה מהפנייה, שב המוקד לפנות ברוח זו ללשכה בימים 21.12.2017 ו-27.12.2017.
- העתקי הפניות מצורפים ומסומנים ע/5-א, ב, בהתאמה.
18. והמשיבה בשלה, מתעלמת מהפניות. אי לכך פנה הח"מ הן ללשכה והן לב"כ המשיבה, שייצגה בהליך הקודם שנהלו בני הזוג בבית הדין הנכבד, בדרישה כי בקשתם של בני הזוג תטופל בהקדם וכי טופס ההתחייבות לחתימה יועבר למוקד, כדי שזה יעבירו לידי בני הזוג. דוא"ל נוסף נשלח ב-8.1.2018.
- העתקי הודעות הדוא"ל מצורפים ומסומנים ע/6-א, ב.
19. ביום 15.1.2018 שלח הח"מ פנייה מפורטת בכתב לפרקליטה וללשכה באותו נושא. ביום 28.1.2018 שלחה רכזת התלונות מטעם המוקד פנייה דומה ללשכה. שתי הפניות, כמו גם אלו שנשלחו לפנייהן, לא נענו.
- העתקי הפניות האחרונות מצורפים ומסומנים ע/7-א, ב.
20. כך נותרה העוררת, אם ל-6 קטינים, ללא היתר שהייה בישראל, כשהיא נתונה תחת סכנה של גירוש והרחקה מעל משפחתה. כל זאת בשל התנהלות שערורייתית של המשיבה. מכאן ערר זה.

המסגרת המשפטית

21. להלן יטענו העוררים, כי בעיכוב הבלתי סביר ובסחבת הבלתי נסבלת בה נוקטת המשיבה בעניינם, ואשר מאלצת אותם לפנות לבית הדין הנכבד, פועלת המשיבה בניגוד לחובתה כרשות מינהלית, לטפל במהירות וביעילות בפניות המוגשות לה. כמו כן, בהותירה את העוררת ללא היתר שהייה כדין בישראל, היא פוגעת בזכות לחיי משפחה ובטובת ילדיהם הקטינים של בני הזוג.

אי-המענה של המשיבה מנוגד לחובתה לפעול במהירות הראויה

22. אחד מאדני המשפט המינהלי הוא חובתה של רשות מינהלית להשיב לפניות המועברות אליה בתוך זמן סביר. טיפול יעיל ומהיר בפניות הוא מיסודותיו של מינהל תקין. על המשיבה לטפל בפניות המגיעות אליה בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה.

הרשות לא הוקמה... אלא כדי לתת שירות לציבור... אפשר לומר כי החובה הראשונית של הרשות היא להפעיל את הסמכות כך שהשירות לציבור כולו יינתן במהירות הראויה, ללא טרחה יתירה, ברמה גבוהה ובהוצאות נמוכות, ככל שניתן. זוהי חובת היעילות. חובת היעילות, אף היא, כמו חובת ההגינות נובעת מן המעמד של הרשות המינהלית כנאמן הציבור (י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (תשנ"ו) (ב), עמ' 675).

23. על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר (בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מח(4) 441, 451). וראו גם: בג"ץ 7198/93 **מישראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר**, פ"ד מח(2) 844, 853 (1994); בג"ץ 5931/04 **מזורסקי נ' מדינת ישראל – משרד החינוך**, פ"ד נט(3) 769, 782 (2004); ע"א 4809/91 **הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים נ' קהתי**, פ"ד מח(2) 190, 219.

24. חובת המשיבה לפעול בעניינם של הפונים אליה בזריזות ראויה, מעוגנת גם בסעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, הקובע לאמור:

הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו – משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור לעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות.

25. יפים לענייננו גם דבריו של כבוד השופט לוי ז"ל, המבטאים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את החומרה הרבה שבהתנהלות של סחבת, עיכובים ואי מתן מענה ענייני מצד הרשות:

המשיב אינו רשאי לנהוג בעותרים - כמוהם ככל פונה אחר - באופן בו הוא נוהג; המשיב אינו רשאי להותיר את עניינם תלוי ועומד בלא מענה ענייני... המשיב אינו רשאי להתיש את העותרים ללא תוחלת, לגרום להם להוצאות מיותרות ולעכב, אגב כך, את בירורו המהותי של עניינם. ואם נשתכחו מן המשיב טיבן של חובות בהן הוא חב, כי אז מחובתו של בית המשפט לשוב ולשנן באוזניו (בג"ץ 10399/04 **בן**

אבדקול נ' משרד הפנים, מינהל האוכלוסין, תק-על 2005(3), 1608
(1609).

26. בענייננו הפרה המשיבה הפרה בוטה את חובתה לפעול במהירות הראויה. חלפו חודשיים וחצי במהלכם מנסים בני הזוג, הן לבדם והן באמצעות המוקד, לקבל לידיהם את טופס ההתחייבות לחתימה, כדרישת המשיבה עצמה. לא ברור מודע אין העוררים מקבלים מענה בעניין כה פעוט, ומדוע נדרשים הם לפנות על סוגייה כה טריוויאלית לבית הדין הנכבד לקבלת סעד! משמעות הסחבת היא פגיעה קשה בזכויות יסוד של בני הזוג וילדיהם.

פגיעה בזכות לחיי משפחה

27. המשפט הבינלאומי מקנה חשיבות רבה למשפחה, ומטיל על המדינות חובה להגן עליה. כך למשל, קובע סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, כ"א 1037, אשר אושרה ע"י ישראל:

יש להעניק הגנה וסיוע רחבים ככל האפשר למשפחה, שהיא יחידת היסוד הטבעית של החברה, במיוחד לשם כינונה, וכן כל זמן שהיא נושאת באחריות לטיפול בילדים תלויים וחינוכם...

28. בבג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים**, תק-על 2006(2), 1754 (להלן: פסק דין **עדאלה**) נקבע, כי הזכות לחיי משפחה היא זכות יסוד חוקתית בישראל, הכלולה בזכות לכבוד האדם. עמדה זו זכתה באותו פסק דין לתמיכה גורפת של שמונה מתוך אחד עשר שופטי ההרכב. ואלו דברי הנשיא בדימוס ברק בעניין הזכות לחיי משפחה בישראל:

הזכות החוקתית להקים תא משפחתי משמעותה הזכות להקים את התא המשפחתי בישראל. אכן, לבן הזוג הישראלי עומדת הזכות החוקתית, הנגזרת מכבוד האדם, לחיות עם בן זוגו הזר בישראל ולגדל בישראל את ילדיו. הזכות החוקתית של בן הזוג למימוש התא המשפחתי שלו, היא, בראש ובראשונה, זכותו לעשות כן במדינתו שלו. זכותו של ישראלי לחיי משפחה משמעה זכותו לממשה בישראל. (פיסקה 34 לפסק דינו של הנשיא בדימוס ברק).

29. מעמדה של הזכות לחיי משפחה כזכות חוקתית משליך במישרין על האפשרות לפגוע בזכות זו, לעכב או לסרב לבקשות שמגישה תושב המדינה עבור אשתו ואם ילדיו. קביעת הזכות לחיי משפחה כזכות חוקתית משמעה, כי כל פגיעה בזכות זו צריכה להיעשות בהתאם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו – ורק משיקולים כבדי משקל.

30. עיכוב כה ממושך במתן מענה פשוט מצד המשיבה לבקשה לקבלת מסמכים לחתימה, שהמשיבה עצמה דורשת, פוגעים בזכות לחיי משפחה של העוררים, באופן שאינו מידתי ואינו סביר.

הכרה בטובת הילד

31. האמנה בדבר זכויות הילד קובעת שורה של הוראות המחייבות הגנה על התא המשפחתי של הילד.

כך נאמר במבוא לאמנה :

[המדינות החברות באמנה זו] משוכנעות כי המשפחה, כקבוצת יסוד לחברה וכסביבה טבעית להתפתחותם ורווחתם של כל בניה, ובפרט הילדים, מן ההכרח כי יובטחו לה הבטחה וסיוע, ככל הנדרש, באופן שתוכל לשאת במלוא אחריותה בתוך הקהילה [...].

[...] הילד לשם פיתוח אישיותו המלא וההרמוני, מן הראוי כי יגדל בסביבה משפחתית באוירה של אושר, הבנה ואהבה [...].

32. סעיף 13(1) לאמנה קובע :

בכל הפעולות הנוגעות לילדים, בין אם ננקטות בידי מוסדות רווחה סוציאלית ציבוריים או פרטיים ובין בידי בתי משפט, רשויות מינהל או גופים תחיקתיים, תהא טובת הילד שיקול ראשון במעלה.

(ההדגשה הוספה, ד.ש.).

33. הוראות האמנה בדבר זכויות הילד זוכות להכרה הולכת וגוברת כמקור משלים לזכויות הילד וכמדריך לפרשנות "טובת הילד" כשיקול-על במשפטנו: ראו ע"א 3077/90 פלונית ואח' נ' פלוני, פ"ד מט(2) 578, 593 (כבי' השופט חשין); ע"א 2266/93 פלוני, קטין ואח' נ' פלוני, פ"ד מט(1) 221, בעמ' 232-233, 249, 251-252 (כבי' הנשיא דאז שמגר); דנ"א 7015/94 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית, פ"ד נ(1) 48, 66 (כבי' השופט דורנר); בג"ץ 5227/97 דוד נ' בית הדין הרבני העליון (תק-על 98(3) 443) בסעיף 10 לפסק דינו של כבוד השופט חשין.

34. הדעת אינה סובלת כי משפחה זו תיפגע בשל התנהלות דווקנית ומקוממת של המשיבה. לא ייתכן כי אימם והמשמורנית הטבעית של שישה תושבי ישראל תנותק מילדיה ותגורש לגדה המערבית. מנגד ברי כי אין לגרש או לאלץ ילדים לעזוב את עירם, ביתם, משפחתם, חבריהם ומקומם הטבעי בירושלים. שליחתם לגדה המערבית וניתוקם של הילדים ממרכז החיים והשגרה שהם מקיימים תפגע בהם שבעתיים. בירושלים הם חיים במחיצת בני משפחתם וחבריהם הקרובים וכאן בעיר הם מטופלים על ידי רשויות הבריאות והרווחה ומשולבים במסגרות החינוך.

35. חשוב לציין כי הילדים סנאא, שירין, שימאא, אחמד, עלי וגורי חיים וגדלים אל תוך מציאות חיים מסוימת: מציאות חיים בה מרכז חיי משפחתם מתנהל מאז ומעולם בישראל. ניתוקה של אימם מהם בשלב זה של חייהם, בשל טענות, עם כל הכבוד, של מה בכך, לא יעלה על הדעת, ועומד בניגוד מוחלט לעיקרון טובת הילד המושרש במשפטנו.

סיכום

36. העוררים ממתנינים זמן רב להעברת המסמכים המבוקשים מהמשיבה, מסמכים שהמשיבה עצמה דורשת שבני הזוג יחתמו עליהם, ואילו היא מצדה, מפירה באופן בוטה, ושלא בפעם הראשונה, את חובותיה כרשות מינהלית, לפעול במהירות הראויה. בתוך כך, פוגעת המשיבה בזכות לחיי משפחה של העוררים, ובטובת ילדיהם הקטינים.

37. אשר על כן, מתבקש בית הדין הנכבד להורות למשיבה להסיר את המחדל, להשיב לאלתר לבקשת העוררים ולהעביר לידיהם את טופס ההתחייבות לחתימה, כך שיאושר חידוש האשרה של העוררת בישראל.

38. כמו כן, ובפרט נוכח העובדה כי העוררים נאלצים פעם אחר פעם להגיש לבית דין נכבד זה הליכים – אך ורק בשל הימנעותה של המשיבה לפעול כדין וכמצופה מרשות מינהלית תקינה – מתבקש בית הדין לחייב את המשיבה בתשלום שכ"ט עו"ד והוצאות משפט לדוגמא.

ירושלים, 26 במרץ 2018

דניאל שנהר, עו"ד
ב"כ העוררים

(ת.ש. 71128)